

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA

O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09), u članu 2. dodaje se novi stav 2. koji glasi:
„Sud ne može odbiti da odlučuje o zahtjevu za koji je nadležan.“
Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 2.

U članu 7. poslije stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:
„Sud će razmotriti i utvrditi samo činjenice koje su stranke iznijele i odrediti izvođenje samo onih dokaza koje su stranke predložile, ako zakonom nije drugačije određeno.“
Dosadašnji stav 2. koji postaje stav 3. mijenja se i glasi:
„Sud je ovlašćen da utvrdi i činjenice koje stranke nisu iznijele i naloži izvođenje dokaza koje stranke nisu predložile, ako iz rezultata rasprave i dokazivanja proizlazi da stranke idu za tim da raspolažu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati.“

Član 3.

U članu 10. dodaje se novi stav 1. koji glasi:
„Stranka ima pravo da sud odluči o njenim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.“
Dosadašnji stav 1. postaje stav 2.

Član 4.

U članu 16. st. 1. i 2. mijenjaju se i glase:
„Sud do pravosnažnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost.
Kada sud u toku postupka, do pravosnažnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego neki drugi organ, oglasiće se nenadležnim, ukinuće sprovedene radnje u postupku i odbaciće tužbu.“

Član 5.

Član 17. mijenja se i glasi:
„Sud do pravosnažnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi na svoju stvarnu nadležnost.“

Član 6.

U članu 25. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Sud u slučaju sumnje o postojanju i obimu imuniteta može da zatraži obavještenje od ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.“

Član 7.

Član 33. mijenja se i glasi:

„Nadležnost u sporovima radi zaštite prava na osnovu pisane garancije proizvođača

Član 33.

Za suđenje u sporovima za zaštitu prava na osnovu pisane garancije protiv proizvođača koji je dao garanciju nadležan je, osim suda opšte mjesne nadležnosti za tuženog, i sud opšte mjesne nadležnosti za prodavca koji je prilikom prodaje stvari uručio kupcu pismenu garanciju proizvođača.“

Član 8.

Poslije člana 33. dodaje se novi član 33a. koji glasi:

„Nadležnost u sporovima radi zaštite prava potrošača

Član 33a.

Za suđenje u sporovima za zaštitu prava potrošača, osim suda opšte mjesne nadležnosti, nadležan je i sud na čijem području potrošač ima prebivalište, odnosno boravište.“

Član 9.

Član 53. mijenja se i glasi:

„Parnični postupak pokreće se tužbom.

Tužba mora da sadrži:

- 1) određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja (tužbeni zahtjev),
- 2) činjenice na kojima tužilac zasniva tužbeni zahtjev,
- 3) dokaze kojima se utvrđuju ove činjenice,
- 4) naznačenje vrijednosti spora i
- 5) druge podatke koje u skladu sa odredbom člana 334. ovog zakona mora da ima svaki podnesak.

Ako je tužilac u tužbi naveo pravni osnov, sud nije vezan za njega.“

Član 10.

U članu 54. u stavu 1. poslije riječi: „odnosa“ dodaju se riječi: „povredu prava ličnosti“.

Poslije stava 2. dodaju se st. 3. i 4. koji glase:

„Tužba za utvrđivanje može se podnijeti radi utvrđivanja postojanja, odnosno nepostojanja činjenice, ako je to predviđeno posebnim zakonom ili drugim propisom.

Tužba za utvrđivanje povreda prava ličnosti može se podnijeti bez obzira na to da li je postavljen zahtjev za naknadu štete ili drugi zahtjev, u skladu sa posebnim zakonom.“

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 5. i 6.

U dosadašnjem stavu 4. koji postaje stav 6, broj: „3.“ zamjenjuje se brojem: „5.“.

Član 11.

U članu 56. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Ako tužilac preinačuje tužbu zbog okolnosti koje su nastale nakon podnošenja tužbe, tako da iz iste činjenične osnove zahtijeva drugi predmet ili novčanu sumu, tuženi se takvom preinačenju ne može protiviti.“

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 12.

U članu 58. u stavu 1. riječi: „u roku iz člana 57. ovog zakona“ zamjenjuju se riječima: „do zaključenja glavne rasprave“.

Član 13.

U članu 59. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2, 3, 4, 5, 6. i 7. koji glase:

„Tužba se uz izričiti pristanak tuženog može povući i nakon zaključenja glavne rasprave do pravosnažnosti odluke kojom se postupak pred prvostepenim sudom dovršava. U tom slučaju tuženi svoj zahtjev za naknadu troškova postupka mora postaviti najkasnije u svojoj saglasnosti za povlačenje tužbe.

Ako u slučaju iz stava 2. ovog člana dođe do povlačenja tužbe prije nego što je prvostepeni sud donio odluku, odnosno prije nego što je ona povodom žalbe dostavljena drugostepenom sudu, prvostepeni sud će rješenjem utvrditi da je tužba povučena, odnosno rješenjem utvrditi da je tužba povučena i da je presuda bez pravnog dejstva. Istim će rješenjem sud odlučiti i o zahtjevu tuženog za naknadu troškova postupka.

Ako dođe do povlačenja tužbe pred prvostepenim sudom nakon donošenja prvostepene odluke, dok je postupak povodom žalbe u toku pred drugostepenim sudom, prvostepeni sud će odmah obavijestiti drugostepeni sud da je tužba povučena.

Ako do povlačenja tužbe dođe nakon što je predmet dostavljen drugostepenom sudu, drugostepeni sud će, ako prije toga nije odlučio povodom žalbe, rješenjem utvrditi da je presuda bez pravnog dejstva i da je tužba povučena. Istim rješenjem sud će odlučiti i o zahtjevu tuženog za naknadu troškova postupka.

Podnesak kojim se u slučaju iz stava 2. ovog člana povlači tužba podnosi se prvostepenom sudu koji može, ako ocijeni da je to potrebno, održati ročište sa strankama radi provjere da li su ispunjeni uslovi za povlačenje tužbe.

Tužilac može svoju tužbu povući i na raspravi pred drugostepenim sudom.“

Dosadašnji stav 2. postaje stav 8.

Član 14.

Poslije člana 61. dodaje se novi odjeljak 6a. koji glasi: „6a. Postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja“ i novi čl. 61a, 61b, 61v, 61g, 61d. i 61đ. koji glase:

„Član 61a.

Ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav prema spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će, po službenoj dužnosti ili na

prijedlog stranke, zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Republike Srpske (u daljem tekstu: Vrhovni sud) radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Sud koji je pokrenuo postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja dužan je da zastane sa postupkom dok se ne okonča postupak pred Vrhovnim sudom.

Član 61b.

Zahtjev iz člana 61a. stav 1. ovog zakona treba da sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja. Sud će uz zahtjev priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja. Zahtjev se ne dostavlja strankama na izjašnjanje.

Ako stranka predloži pokretanje postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja, a protivna stranka nije bila u mogućnosti da se izjasni o prijedlogu, sud će dostaviti prijedlog toj stranci na izjašnjenje u roku od osam dana od dana dostavljanja prijedloga.

Prvostepeni sud je dužan da, uz zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, dostavi predmet Vrhovnom sudu.

Član 61v.

Vrhovni sud će odbaciti nepotpun ili nedozvoljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana je nedozvoljen, ako je o takvom zahtjevu Vrhovni sud već donio odluku.

Član 61g.

Vrhovni sud rješava sporno pravno pitanje po pravilima postupka za usvajanje pravnih stavova.

Vrhovni sud će odbiti da riješi sporno pravno pitanje ako ono nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta, u postupku pred prvostepenim sudom.

Vrhovni sud je dužan da riješi sporno pravno pitanje u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.

Član 61d.

U odluci povodom zahtjeva za rješavanje spornog pravnog pitanja, Vrhovni sud iznosi razloge kojima obrazlaže zauzeto pravno shvatanje.

Odluka iz stava 1. ovog člana dostavlja se sudu koji je pokrenuo postupak i objavljuje na internet stranici Vrhovnog suda ili na drugi pogodan način.

Član 61đ.

Ako je Vrhovni sud riješio sporno pravno pitanje, stranke u postupku u kome se postavlja isto sporno pravno pitanje nemaju pravo da traže njegovo rješavanje u parnici koja je u toku.“

Član 15.

U članu 71. stavu 2. riječi: „te pravni osnov za navode tuženog“ brišu se.

Član 16.

U članu 73. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:
„Ukoliko odgovor na tužbu bude odbačen ili povučen u skladu sa odredbama člana 336. stav 3. ovog zakona, smatraće se da tuženi nije odgovorio na tužbu.”

Član 17.

Poslije člana 78. dodaje se novi član 78a. koji glasi:
„Član 78a.

Ako stranka ili njen zakonski zastupnik nije u stanju da se jasno i određeno izjasni o predmetu raspravljanja, a nema punomoćnika, sud će upozoriti na potrebu da uzme punomoćnika.“

Član 18.

U članu 83. stav 1. mijenja se i glasi:
„Ako se pred istim sudom odvija više parnica između istih lica ili u kojima je isto lice protivnik raznih tužilaca ili raznih tuženih, sud može, na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti, rješenjem spojiti sve ove parnice, radi zajedničkog raspravljanja, ako bi se time ubrzalo raspravljanje ili smanjili troškovi. Za sve spojene parnice sud će donijeti zajedničku presudu.“

Stav 2. mijenja se i glasi:
„Sud može na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti odrediti da se odvojeno raspravlja o pojedinim zahtjevima iz iste tužbe i po završetku odvojenog raspravljanja donijeće posebne odluke o tim zahtjevima.”

Član 19.

Član 87. mijenja se i glasi:
„Stranke mogu zaključiti sudsko poravnanje o predmetu spora u toku cijelog postupka, do njegovog pravosnažnog okončanja.
Ako je sudsko poravnanje zaključeno nakon donošenja prvostepene presude, prvostepeni sud će donijeti rješenje kojim će utvrditi da je presuda bez dejstva.”

Član 20.

U članu 92. poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:
„Ako sudsko poravnanje bude poništeno, postupak se nastavlja kao da sudsko poravnanje nije ni bilo zaključeno.”

Član 21.

U članu 99. u stavu 1. u tački 2. poslije riječi: „tužbu“ dodaju se riječi: „uključujući izvođenje dokaza čitanjem isprava“.

Član 22.

U članu 103. riječ: „iznose“ zamjenjuje se riječima: „mogu iznijeti“.

Član 23.

U članu 112. u stavu 3. poslije riječi: „obaviještena“ dodaju se riječi: „osim ako su na tom ročištu iznesene nove činjenice“.

Poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Sud može, po službenoj dužnosti, odložiti započeto ročište samo u slučajevima predviđenim ovim zakonom.“

Član 24.

U članu 114. poslije stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Ako se ročište drži pred novim sudijom, sud može, uz saglasnost stranaka, odlučiti da se ponovo ne saslušavaju svjedoci i vještaci i da se ne obavlja novi uviđaj, već da se pročitaju zapisnici o izvođenju tih dokaza.“

Član 25.

U članu 115. stav 3. briše se, a dosadašnji st. 4, 5. i 6. postaju st. 3, 4. i 5.

Član 26.

U članu 124. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Ako stranka ne postupi po nalogu suda, sud je ovlašćen da po službenoj dužnosti pribavi i izvede te dokaze.“

Član 27.

Poslije člana 129. dodaje se novi član 129a. koji glasi:

„Član 129a.

Ako sudu nije poznato pravo koje važi u stranoj državi, zatražiće obavještenje od organa uprave nadležnog za poslove pravosuđa.

Sud može i od stranke zatražiti da podnese javnu ispravu izdanu od nadležnog inostranog organa kojom se potvrđuje koje pravo važi u stranoj državi.“

Član 28.

U članu 132. u stavu 1. poslije riječi: „pravno“ dodaju se riječi: „ili fizičko“.

Član 29.

U članu 164. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3. koji glase:

„Sud može odlučiti da se sasluša samo jedna stranka, ako se uvjeri da drugoj stranci, odnosno licu koje treba da se sasluša za tu stranku nisu poznate sporne činjenice, ili ako saslušanje te stranke nije moguće.“

Ako u toku postupka stranka umre ili ponovno saslušanje stranke nije moguće ili je otežano iz drugih razloga, sud će pročitati zapisnik sa iskazom te stranke.”

Član 30.

Član 183. briše se.

Član 31.

U članu 191. stav 4. mijenja se i glasi:

„U obrazloženju sud će izložiti: zahtjeve stranaka, činjenice koje su stranke iznijele i dokaze koje su izvele, koje je od tih činjenica sud utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrdio dokazivanjem, koji su dokazi izvedeni i kako ih je ocijenio; sud će navesti koje je odredbe materijalnog prava primijenio odlučujući o zahtjevima stranaka, a izjasniće se ako je to potrebno i o stavovima stranaka o pravnoj osnovi spora, te o njihovim prijedlozima i prigovorima o kojima nije dao svoje razloge u odlukama koje je već donio tokom postupka.”

Član 32.

U članu 192. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Ako stranka ne predloži donošenje dopunske presude u roku iz stava 1. ovog člana, smatraće se da je tužba u tom dijelu povučena.”

Član 33.

U članu 208. poslije stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Presuda zbog propuštanja ne može se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.”

Poslije dosadašnjeg stava 2. koji postaje stav 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

„Kada se presuda na osnovu priznanja i presuda na osnovu odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju data u bitnoj zabludi ili pod uticajem prisile ili prevare, stranka može u žalbi iznijeti i nove činjenice, te predložiti nove dokaze koji se tiču tih mana volje.”

Član 34.

U članu 209. poslije stava 1. dodaje se stav. 2. koji glasi:

„Povreda odredaba parničnog postupka uvijek je od uticaja za donošenje zakonite i pravilne presude, u slučajevima:

- 1) ako je u donošenju presude učestvovao sudija koji je po zakonu morao biti isključen ili izuzet,
- 2) ako je odlučeno o zahtjevu koji nije u sudskoj nadležnosti,
- 3) ako je sud odlučio o tužbenom zahtjevu za koji je stvarno nadležan viši sud iste vrste ili redovni sud druge vrste,
- 4) ako je protivno odredbama ovog zakona sud zasnovao svoju odluku na nedopuštenim raspolaganjima stranaka,
- 5) ako je sud donio presudu bez glavne rasprave,

- 6) ako je protivno odredbama ovog zakona sud donio presudu na osnovu priznanja, presudu na osnovu odricanja i presudu zbog propuštanja,
- 7) ako je protivno odredbama ovog zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tok postupka na svom jeziku,
- 8) ako je u postupku kao tužilac ili tuženi učestvovalo lice koje ne može biti stranka u postupku ili ako stranku koja je pravno lice nije zastupalo ovlašćeno lice, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik ili ako zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlašćenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice, odnosno obavljanje pojedinih radnji nije bilo naknadno odobreno,
- 9) ako je odlučeno o zahtjevu o kojem već teče parnica ili koga se tužilac odrekao ili u kojem je već prije pravosnažno presuđeno ili o kojem je već zaključeno sudsko poravnanje, ili poravnanje koje po posebnim propisima ima svojstvo sudskog poravnanja,
- 10) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi,
- 11) ako je presudom prekoračen tužbeni zahtjev,
- 12) ako je odlučeno o neblagovremeno podnesenoj tužbi, a zbog toga je tužba trebalo da se odbaci,
- 13) ako prije podnošenja tužbe nije sproveden zakonom predviđen postupak mirnog ili drugačijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužba trebalo da se odbaci.”

Član 35.

U članu 213. stav 3. mijenja se i glasi:

„Žalba je nedozvoljena ako je žalbu izjavilo lice koje nije ovlašćeno za podnošenje žalbe, ili lice koje se odreklo prava na žalbu ili je odustalo od žalbe ili ako lice koje je izjavilo žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.”

Član 36.

Poslije člana 213. dodaje se novi član 213a. koji glasi:

„Član 213a.

U slučaju da podnosilac žalbe odustane od izjavljene žalbe, prvostepeni sud će rješenjem utvrditi odustanak od žalbe.“

Član 37.

U članu 215. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Primjerak objašnjenja u pogledu navoda iz žalbe sudija prvostepenog suda dostaviće strankama, koje mogu dati svoje izjašnjenje u roku od osam dana.”

Član 38.

U članu 216. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„U slučaju iz stava 2. ovog člana na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe člana 215. stav 3. ovog zakona.”

Član 39.

U članu 217. poslije stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Ako drugostepeni sud ocijeni da bi prvostepena presuda trebalo ponovo da se ukine, nakon što je ona već jedanput ukinuta povodom žalbe, dužan je zakazati raspravu, osim ako se radi o presudi na osnovu priznanja, presudi na osnovu odricanja i presudi zbog propuštanja.”

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 4. i 5.

Član 40.

U članu 221. poslije riječi: „postupka“ dodaju se riječi: „iz člana 209. stav 2. t. 2, 3, 8, 9, 12. i 13. ovog zakona“.

Član 41.

U članu 224. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Prvostepena presuda se povodom žalbe može ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno suđenje samo jedanput, osim ako se radi o presudi na osnovu priznanja, presudi na osnovu odricanja i presudi zbog propuštanja.”

Član 42.

Poslije člana 224. dodaje se novi član 224a. koji glasi:

„Član 224a.

Ako su stranke zaključile sudske poravnane u toku postupka po žalbi, sud će rješenjem utvrditi da je prvostepena presuda bez dejstva i da se smatra da je žalilac odustao od žalbe.“

Član 43.

U članu 225. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3. koji glase:

„Drugostepeni sud će rješenjem utvrditi da je podnosilac žalbe odustao od podnesene žalbe, ako je to propustio učiniti sudija u prvostepenom postupku.

Ako je podnosilac žalbe odustao od žalbe u postupku pred drugostepenim sudom, sud će rješenjem utvrditi odustanak od žalbe.”

Član 44.

U članu 227. u stavu 1. u tački 1. poslije riječi: „odricanja“ dodaju se riječi: „ili presudu na osnovu propuštanja“.

U tački 4. riječi: „se po zakonu mora izuzeti“ zamjenjuju riječima: „je po zakonu morao biti isključen ili izuzet“.

Poslije tačke 4. dodaje se nova tačka 5. koja glasi:

„5. ako je protivno odredbama ovog zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tok postupka na svom jeziku.”

Stav 2. mijenja se i glasi:

„Ako drugostepeni sud utvrdi da je u prvostepenom postupku odlučeno o zahtjevu koji nije u sudskoj nadležnosti ili o zahtjevu po tužbi koja je podnesena poslije zakonom propisanog roka, ili ako prije podnošenja tužbe nije sproveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drugačijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužba trebalo da se odbaci ili o zahtjevu o kome već teče parnica, ili o kome je već prije pravosnažno presuđeno, ili koga se

tužilac odrekao ili o kome je već zaključeno sudsko poravnanje, ukinuće prvostepenu presudu i odbaciti tužbu.”

Dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Ako drugostepeni sud utvrdi da je prvostepenu presudu donio stvarno nenadležni sud, ukinuće prvostepenu presudu i predmet ustupiti stvarno nadležnom sudu.“

Dosadašnji stav 4. koji postaje stav 5. mijenja se i glasi:

„Kad drugostepeni sud ukine presudu prvostepenog suda i vrati predmet istom sudu na ponovno suđenje, može narediti da se novo pripremno ročište ili glavna rasprava održi pred drugim sudijom.“

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Član 45.

Poslije člana 227. dodaje se novi član 227a. koji glasi:

„Član 227a.

Drugostepeni sud će rješenjem ukinuti presudu prvostepenog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje, ako utvrdi da je prvostepenom presudom prekoračen tužbeni zahtjev tako da je odlučeno o nečemu drugom, a ne o onome što je traženo.

Ako utvrdi da je prvostepenom presudom prekoračen tužbeni zahtjev tako da je dosuđeno više od onoga što je traženo, drugostepeni sud će rješenjem ukinuti presudu prvostepenog suda u dijelu kojim je prekoračen tužbeni zahtjev.“

Član 46.

U članu 229. tačka 5. mijenja se i glasi:

„5) ako je prvostepeni sud iz činjenica koje je utvrdio izveo nepravilan zaključak o postojanju drugih činjenica na kojima je zasnovana presuda.“

Član 47.

Član 232. mijenja se i glasi:

„Drugostepeni sud će vratiti sve spise prvostepenom sudu sa dovoljnim brojem ovjerenih prepisa svoje odluke za sud, stranke i druga zainteresovana lica.

Prvostepeni sud je dužan da odmah dostavi odluke drugostepenog suda, a najkasnije u roku od osam dana, računajući od dana prijema spisa.“

Član 48.

Poslije člana 232. dodaje se član 232a. koji glasi:

„Član 232a.

Ako je drugostepeni sud propustio da odluči u pogledu svih dijelova presude koji se pobijaju žalbom ili ako je propustio da donese sve odluke koje je odbacujući, odnosno odbijajući ili uvažavajući žalbu trebalo da donese ili ako je propustio da odluči u pogledu jedne ili više žalbi, žalilac može u roku od 30 dana od dostave drugostepene odluke predložiti drugostepenom sudu da svoju odluku dopuni.

Prijedlog za donošenje drugostepene dopunske odluke ne može se podnijeti zbog toga što drugostepeni sud nije odlučio o svim razlozima zbog kojih je žalba izjavljena ili na koje je bio dužan da pazi po službenoj dužnosti.

Prijedlog iz stava 1. ovog člana podnosi se prvostepenom sudu koji je dužan da ga bez odgađanja, zajedno sa spisom proslijedi drugostepenom sudu.

Na postupak po prijedlogu iz stava 1. ovog člana, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 192. do 194. ovog zakona.”

Član 49.

U članu 237. stav 2. mijenja se i glasi.

„Revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000 KM, a u privrednim sporovima 50.000 KM.”

Dosadašnji stav 3. mijenja se i glasi:

„U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbi stava 2. ovog člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito:

- 1) ako o tom pitanju revizijski sud još nije zauzeo shvatanje odlučujući o pojedinim predmetima ili na sjednici odjeljenja, a riječ je o pitanju o kojem postoji različita praksa drugostepenih sudova,
- 2) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje, ali je odluka drugostepenog suda zasnovana na shvatanju koje nije podudarno s tim shvatanjem,
- 3) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje i presuda se drugostepenog suda zasniva na tom shvatanju, ali bi, uvažavajući razloge iznesene tokom prethodnog prvostepenog i žalbenog postupka zbog promjene u pravnom sistemu, uslovljene novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima, te odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Evropskog suda za ljudska prava – trebalo da se preispita sudska praksa.“

Poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„U reviziji iz stava 3. ovog člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.”

Član 50.

Član 241. mijenja se i glasi:

„Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kome se ona pobija revizijom, u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava.

Po reviziji iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog kojega je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.”

Član 51.

U članu 244. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„U slučaju da podnosilac revizije odustane od podnesene revizije, prvostepeni sud će rješenjem utvrditi odustanak od revizije.”

Član 52.

U članu 247. stav 2. mijenja se i glasi:

„Revizija je nedozvoljena ako nije izjavljena preko punomoćnika iz člana 301b. ovog zakona, ako je izjavljena od lica koje nije ovlašćeno za podnošenje revizije, ili lica koje je odustalo od revizije ili ako lice koje je izjavilo reviziju, nema pravni interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može izjaviti.”

Poslije stava 2. dodaju se novi st. 3, 4, 5, 6. i 7. koji glase:

„Revizijski sud će rješenjem utvrditi da je podnosilac revizije odustao od podnesene revizije, ako je to propustio učiniti prvostepeni sud.

Reviziju iz člana 237. stav 3. ovog zakona sud će rješenjem odbaciti kao nedopuštenu i ako u reviziji ne bude naznačeno pravno pitanje zbog kojeg se podnosi, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava, koji se na njega odnose, kao i zato što u njoj nisu određeno izloženi razlozi zbog kojih podnosilac smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revizijski sud će reviziju iz člana 237. stav 3. ovog zakona odbaciti i ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojeg je ona izjavljena nije važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju rješenja iz st. 4. i 5. ovog člana sud se poziva samo na odredbe navedenih stavova koji predviđaju odbacivanje takve revizije. Ako ocijeni da bi to bilo svrsishodno, sud će obrazložiti razloge zbog kojih je donio takvo rješenje.

Ako sud u slučaju iz stava 5. ovog člana nađe da samo neko od više istaknutih pravnih pitanja nije važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revizija će se odbaciti samo u pogledu tog pitanja.”

Član 53.

Član 248. mijenja se i glasi:

„Revizijski sud će presudom odbiti reviziju kao neosnovanu, ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, kao ni razlog na koji pazi po službenoj dužnosti.”

Član 54.

U članu 249. stav 1. mijenja se i glasi:

„Ako utvrdi da postoji povreda odredaba parničnog postupka zbog kojeg se revizija može izjaviti, osim povreda određenih u st. 2. i 3. ovog člana, revizijski sud će s obzirom na prirodu povrede, presudom preinačiti presudu drugostepenog suda ili rješenjem ukinuti u cijelosti ili djelimično presudu drugostepenog i prvostepenog suda, ili samo presudu drugostepenog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom sudiji prvostepenog suda, odnosno istom ili drugom vijeću drugostepenog suda, odnosno drugom nadležnom sudu.“

Stav 2. mijenja se i glasi:

„Ako je u postupku pred prvostepenim i drugostepenim sudom odlučeno o zahtjevu koji nije u sudskoj nadležnosti ili po tužbi koja je podnesena poslije zakonom propisanog roka, ili ako prije podnošenja tužbe nije sproveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drugačijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužba trebalo da se odbaci ili o kome je prije

pravosnažno presuđeno ili koga se tužilac odrekao ili o kome je već zaključeno sudsko poravnanje, revizijski sud će ukinuti rješenjem donesene odluke i odbaciti tužbu.”

Član 55.

Član 251. mijenja se i glasi:

„Ako utvrdi da je drugostepenom ili prvostepenom presudom prekoračen tužbeni zahtjev tako da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, revizijski sud će rješenjem ukinuti samo presudu drugostepenog suda ili i presudu prvostepenog suda i predmet vratiti drugostepenom, odnosno prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je drugostepenom presudom ili prvostepenom presudom prekoračen tužbeni zahtjev tako da je dosuđeno i više od onoga što je traženo, revizijski sud će rješenjem ukinuti presudu drugostepenog suda ili presudu prvostepenog suda, u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev.”

Član 56.

Član 252. mijenja se i glasi:

„Odluka revizijskog suda dostavlja se prvostepenom sudu posredstvom drugostepenog suda, sa dovoljnim brojem ovjerenih prepisa svoje odluke za sud, stranke i druga zainteresovana lica, a prvostepeni sud je dužan odluku dostaviti strankama u roku od osam dana od dana prijema.”

Član 57.

U članu 255. u stavu 1. u tački 1. poslije riječi: „biti“ dodaju se riječi: „isključen ili“.

Poslije tačke 5. dodaju se t. 6, 7. i 8. koje glase:

„6) ako stranka stekne mogućnost da upotrijebi pravosnažnu odluku suda koja je ranije među istim strankama donesena po istom zahtjevu;

7) ako se odluka suda zasniva na drugoj odluci suda ili na odluci nekog drugog organa, a ta odluka bude pravosnažno preinačena, ukinuta, odnosno poništena;

8) ako je naknadno pred nadležnim organom na drugačiji način pravosnažno, odnosno konačno riješeno prethodno pitanje (član 12) na kome je sudska odluka zasnovana;”.

Dosadašnja tačka 6. postaje tačka 9.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„U slučajevima kada se Pravobranilaštvo Republike Srpske (u daljem tekstu: Pravobranilaštvo) pojavljuje kao stranka u postupku, a u cilju zaštite javnog interesa, Pravobranilaštvo može u takvim slučajevima podnijeti zahtjev za ponavljanje postupka pod istim uslovima, propisnim ovim zakonom.“

Član 58.

U članu 256. u stavu 2. riječi: „tačke 1. i 6.“ zamjenjuju se riječima: „t. 1, 6, 7, 8. i 9.“.

Član 59.

U članu 257. u stavu 1. u tački 5. riječi: „tačka 6.“ zamjenjuju se riječima: „t. 6, 7, 8. i 9.“.

Član 60.

Poslije člana 261. dodaje se novi član 261a. koji glasi:

„Član 261a.

Neblagovremen, nepotpun ili nedopušten prijedlog za ponavljanje postupka odbacije rješenjem sudija pojedinac drugostepenog suda, ako to u granicama svojih ovlašćenja nije učinio prvostepeni sud.“

Član 61.

U članu 263. stav 4. mijenja se i glasi:

„Žalba protiv rješenja drugostepenog suda kojim se odbija prijedlog za ponavljanje postupka, podnosi se istom sudu koji o žalbi odlučuje u vijeću od trojice sudija, a koji nisu učestvovali u donošenju odluke u ranijem postupku.“

Član 62.

Poslije člana 264. dodaje se novi član 264a. koji glasi:

„Član 264a.

Kada Evropski sud za ljudska prava utvrdi povredu nekog od ljudskih prava, ili osnovne slobode, zagarantovane Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i dodatnih protokola uz tu Konvenciju, koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, stranka može u roku od 90 dana od dana konačnosti presude Evropskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu koji je sudio u prvom stepenu u postupku u kojem je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili osnovna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili osnovna sloboda povrijeđeno.

Postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

U ponovljenom postupku sudovi su dužni da poštuju pravne stavove izražene u konačnoj presudi Evropskog suda za ljudska prava kojim je utvrđena povreda osnovnog ljudskog prava ili slobode.“

Član 63.

U članu 269. u stavu 2. u drugom redu, poslije riječi: „predlagač obezbjeđenja“ dodaju se riječi: „a na prijedlog protivnika obezbjeđenja“.

Član 64.

U članu 282. stav 3. mijenja se i glasi:

„O žalbi odlučuje drugostepeni sud u roku od 15 dana od dana prijema spisa.“

Član 65.

Član 285. mijenja se i glasi:

„Ako predlagač obezbjeđenja u roku određenom rješenjem o određivanju mjere obezbjeđenja ne podnese dokaz iz člana 280. ovog zakona, sud će rješenjem staviti van snage izrečenu mjeru obezbjeđenja, ukinuti sprovedene radnje i obustaviti postupak.

Rješenje iz stava 1. ovog člana sud će na prijedlog protivnika obezbjeđenja donijeti u slučajevima ako:

- 1) su se okolnosti zbog kojih je mjera određena kasnije promijenile tako da više nije potrebna,
- 2) protivnik obezbjeđenja položi sudu dužni iznos potraživanja koje se obezbjeđuje sa kamatama i troškovima,
- 3) protivnik obezbjeđenja učini vjerovatnim da je potraživanje u vrijeme donošenja rješenja o određivanju mjere obezbjeđenja već bilo naplaćeno ili dovoljno obezbijeđeno i
- 4) je pravosnažno utvrđeno da potraživanje nije nastalo ili da je prestalo.

U slučajevima iz stava 1. i stava 2. t. 3. i 4. ovog člana, troškove prouzrokovane određivanjem i sprovođenjem mjere obezbjeđenja, predlagač obezbjeđenja dužan je nadoknaditi protivniku obezbjeđenja.“

Član 66.

U članu 296. u stavu 2. u tački 4. poslije riječi: „ako je“ dodaju se riječi: „prebivalište i“.

Poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Ako se tokom postupka nakon podnošenja tužbe i u odnosu na tužioca ostvare razlozi zbog kojih je prema prethodnim odredbama ovog člana moguće tuženom postaviti privremenog zastupnika, sud će privremenog zastupnika postaviti i tužiocu.“

Član 67.

U članu 298. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Oglas iz stava 1. ovog člana sadrži: označenje suda koji je postavio privremenog zastupnika, zakonski osnov, ime tuženog kome se postavlja zastupnik, predmet spora, ime zastupnika i njegovo zanimanje i boravište, kao i upozorenje da zastupnik zastupa tuženog u postupku sve dok se tuženi ili njegov punomoćnik ne pojavi pred sudom, odnosno dok organ starateljstva ne obavijesti sud da je postavio staratelja.“

Član 68.

U članu 301. u stavu 1. riječi: „ili po tazbini“ zamjenjuju se riječima: „po pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena zaključno, odnosno srodnik po tazbini zaključno do drugog stepena“.

Član 69.

Poslije člana 301. dodaju se novi čl. 301a. i 301b. koji glase:

„Član 301a.

Ako u imovinskopravnim zahtjevima vrijednost predmeta spora prelazi iznos od 50.000 KM, punomoćnici pravnih lica mogu biti samo lica koja imaju položen pravosudni ispit.

Član 301b.

U postupku po reviziji stranku mora, kao punomoćnik, zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, stranka može sama izjaviti reviziju, ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti punomoćnik koji je, prema odredbama ovog ili drugog zakona, ovlašćen da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit.“

Član 70.

Član 306. mijenja se i glasi:

„Advokata kojem je stranka izdala punomoć može, uz izričito ovlašćenje stranke, zamjenjivati drugi advokat, a pred sudom prvog stepena i stručni saradnik za pravne poslove i advokatski pripravnik koji su kod njega zaposleni.“

Član 71.

U članu 310. u stavu 4. broj: „15“ se zamjenjuje brojem: „30“.

Član 72.

Član 311. mijenja se i glasi:

„Punomoćje prestaje smrću fizičkog lica, proglašenjem za umrlo ili gubitkom poslovne sposobnosti, odnosno smrću njegovog zakonskog zastupnika, proglašenjem za umrlog, gubitkom poslovne sposobnosti ili razrješenjem dužnosti.

Ako je punomoćniku fizičkog lica dato ovlašćenje da može da preuzima sve radnje u postupku, a stranka, odnosno njen zakonski zastupnik umre ili postane poslovno nesposoban ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašćen da preuzima radnje u postupku koje ne trpe odgađanje.“

Član 73.

U članu 312. stav 2. mijenja se i glasi:

„U slučaju stečaja ili likvidacije, punomoćje koju je izdao stečajni dužnik, odnosno likvidacioni dužnik, prestaje kada po važećim propisima nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, odnosno likvidacije.“

U stavu 3. broj: „15“ zamjenjuje se brojem: „30“.

Član 74.

U članu 316. u stavu 1. poslije riječi: „spora“ briše se zapeta i riječi: „osim u slučajevima u kojima se vrijednost spora ne može izraziti u novcu“.

Član 75.

U članu 325. u stavu 5. riječi: „u Vojsci Republike Srpske“ brišu se.

U stavu 6. broj: „4.“ zamjenjuje se brojem: „5.“.

Član 76.

U članu 330. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:
„Povraćaj u pređašnje stanje nije dopušten ako se propuštanje stranke može pripisati povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek.“

Član 77.

U članu 332. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:
„Ako stranka koja je podnijela prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje ne dođe na ročište zakazano povodom prijedloga, a uredno je obaviještena, smatraće se da je prijedlog povučen.“

Član 78.

Član 333. mijenja se i glasi:
„Protiv rješenja kojim se usvaja prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljena žalba, osim ako je usvojen neblagovremen i nedozvoljen prijedlog.
Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje žalba je dozvoljena.“

Član 79.

U članu 337. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3. koji glase:
„Lice koje vrši dostavljanje dužno je da na zahtjev lica kome se dostavljanje vrši dokaže svojstvo lica ovlašćenog za dostavljanje.
Lica koja dostavljač zatekne na mjestu na kome treba da izvrši dostavljanje dužna su da na njegov zahtjev pruže podatke o svom identitetu, u protivnom neće izvršiti dostavljanje.“

Član 80.

Poslije člana 337. dodaju se novi čl. 337a. i 337b. koji glase:
„Član 337a.

Ako se tuženi prije podnošenja tužbe sudu u pismenom sporazumu sklopljenim sa tužiocem saglasio da mu se dostava u sporovima na koje se sporazum odnosi vrši na određenoj adresi u Republici Srpskoj, ili posredstvom određenog lica u Republici Srpskoj, tužba i druga pismena u postupku tuženom će se, na prijedlog tužioca, dostavljati na toj adresi ili tom licu. Smatraće se da je dostava tuženom izvršena kada je pismeno dostavljeno licu naznačenom u sporazumu.

Ako se dostava iz stava 1. ovog člana nije mogla izvršiti, sud će odrediti da se dalje dostave tuženom vrše stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda. Smatraće se da je dostava izvršena istekom 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu tablu suda.

Tužilac je dužan da uz tužbu priloži sporazum iz stava 1. ovog člana, ako u njoj predlaže da se dostava vrši na adresi ili preko lica iz tog sporazuma. Tužilac koji u tužbi nije predložio da se dostava vrši na adresu ili preko lica iz sporazuma može i kasnije tokom postupka predložiti da se tuženom dostava vrši na toj adresi ili posredstvom tog lica, ako mu se nije mogla uredno dostaviti na adresi naznačenoj u tužbi.

Sporazum iz stava 1. ovog člana može se sklopiti u pogledu određenog spora koji je već nastao ili u pogledu budućih sporova koji mogu nastati iz određenog pravnog odnosa.

Ako je tuženi fizičko lice koje ne obavlja registrovanu djelatnost, sporazum iz stava 1. ovog člana valjan je samo ako je na njemu potpis tuženog, ovjeren od nadležnog organa. Ako

tuženo fizičko lice obavlja registrovanu djelatnost, sporazum iz stava 1. ovog člana u vezi sa sporovima koji se ne tiču te djelatnosti pravno je valjan samo ako je na njemu potpis tuženog ovjeren od nadležnog organa.

Član 337b.

Ako se određenim licima, na osnovu njihovog zahtjeva i odobrenja predsjednika suda, dostava vrši u sudu, pismena koja im upućuje sud, osim prvostepene presude, polažu se za njih u posebne pretince u za to određenoj prostoriji suda. Dostavu vrši službeno lice suda.

Predsjednik suda može rješenjem odrediti da svi advokati koji imaju kancelariju na području njegovog suda, sudska pismena, osim prvostepene presude, primaju preko pretinca iz stava 1. ovog člana.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana, advokat ima pravo žalbe predsjedniku neposredno višeg suda u roku od osam dana.

Pismena koja se dostavljaju posredstvom pretinca ne smiju biti dostupna licima kojima se dostavljaju prije nego što potpišu dostavnice. Pismena se dostavljaju u zatvorenim kovertama, kojima se dostava vrši posredstvom pošte. Prilikom uzimanja pismena, moraju se preuzeti sva pismena položena u pretinac.

Na svako pismeno koje se dostavlja na način predviđen u st. 1. i 2. ovog člana, naznačiće se dan kada je položeno u pretinac lica kojem se dostava tako obavlja.

U slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana, lica iz st. 1. i 2. su dužna pismeno podići iz pretinca u roku od osam dana na način određen u st. 3. i 4. ovog člana. Ako pismeno ne bude podignuto u tom roku, dostava će se izvršiti stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda. Smatraće se da je dostava izvršena istekom 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu tablu suda.

Valjana je dostava koja je u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana, umjesto posredstvom pretinca, izvršena na drugi način propisan ovim zakonom.

Predsjednik suda će staviti van snage odobrenje iz stava 1. ovog člana, ako utvrdi da lice kojem je ono dato neredovno preuzima pismeno ili pokušava zloupotrijebiti takav način dostave.”

Član 81.

U članu 339. stav 1. mijenja se i glasi:

„Dostavljanje fizičkim licima vrši se predajom pismena licu kome se dostavljanje treba izvršiti, na adresu koja je označena u tužbi, odnosno na adresu prebivališta ili boravišta, upisanu kod organa nadležnog za vođenje evidencije o prebivalištu i boravištu.“

Član 82.

Naziv odjeljka 2. „Dostavljanje putem pošte“ i član 344. brišu se.

Član 83.

Naziv odjeljka 3. „Dostavljanje preko ovlašćenog pravnog lica ili ovlašćenog službenog lica suda“ briše se.

Član 84.

U članu 345. stav 1. mijenja se i glasi:

„Dostavljanje fizičkim licima, po pravilu, vrši se predajom pismena licu kome se dostava treba izvršiti.”

U stavu 2. riječi: „nastojniku ili susjedu, ako oni na to pristanu“ zamjenjuju se riječima: „susjedu, ako on na to pristane“.

Stav 4. mijenja se i glasi:

„Ako je predaja pismena izvršena drugom licu koje učestvuje u parnici kao protivnik lica kome se dostavljanje treba izvršiti, dostavljanje će se smatrati neurednim.”

Član 85.

U članu 346. stav 2. briše se, a dosadašnji stav 3. postaje stav 2.

Član 86.

U članu 348. u stavu 2. poslije riječi: „tačnu adresu“ dodaje se zapeta i riječi: „odnosno adresi njegovog prebivališta u Republici Srpskoj, prema podacima o njegovom prebivalištu, koja će se pribaviti iz evidencije nadležnog organa“.

Stav 3. mijenja se i glasi:

„Ako je utvrđeno da tuženi kome se dostavljanje pismena treba izvršiti ne stanuje na adresi svog posljednjeg poznatog prebivališta, a njegovo sadašnje boravište ili radno mjesto se ne mogu utvrditi, dostavljanje pismena će se izvršiti objavljivanjem pismena na oglasnoj tabli suda, a u slučaju da se dostavlja tužba i u najmanje jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju u Republici Srpskoj.”

Dosadašnji stav 6. briše se, a stav 7. postaje stav 6.

Poslije stava 6. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„Ako u roku koji odredi sud, tužilac ne predujmi troškove objavljivanja, tužba će se odbaciti.”

Član 87.

Član 349. mijenja se i glasi:

„Dostavljanje državnim organima i pravnim licima, po pravilu, vrši se predajom pismena jednom od lica iz člana 339. stav 2. ovog zakona.

Pravnom licu koje nije upisano u određeni sudski ili drugi registar dostava se vrši na adresu navedenu u tužbi, predajom pismena jednom od lica iz člana 339. stav 2. ovog zakona.

Ako dostavljanje na adresu navedenu u tužbi ne uspije, dostavljanje će se izvršiti na adresu sjedišta tog lica upisanog u registru. Ako dostava ne uspije ni na toj adresi, izvršiće se stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda. Smatraće se da je dostava izvršena istekom 15. dana od dana stavljanja pismena na oglasnu tablu suda.

Ako je adresa upisanog sjedišta pravnog lica iz stava 1. ovog člana navedena u tužbi, dostava iz stava 1. ovog člana neće se ponoviti na tu adresu, već će se izvršiti stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i na fizička lica koja obavljaju određenu registrovanu djelatnost kada se tim licima dostava vrši u vezi sa tom djelatnošću.”

Član 88.

Naziv Glave XIX „IZUZEĆE“ mijenja se i glasi: „ISKLJUČENJE I IZUZEĆE“.

Član 89.

Član 357. mijenja se i glasi:

„Sudija će biti isključen od vršenja sudijske dužnosti (isključenje):

- 1) ako je i sam stranka, zakonski zastupnik stranke ili punomoćnik stranke, ako je sa strankom u odnosu saovlašćenika, saobaveznika ili regresnog obaveznika ili ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak,
- 2) ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, ili mu je bračni, odnosno vanbračni supružnik srodnik po tazbini do drugog stepena, bez obzira na to da li je brak prestao ili nije,
- 3) ako je staralac, usvojlac ili usvojenik stranke, njenog zakonskog zastupnika ili punomoćnika ili ako između njega i stranke, njenog zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke postoji zajedničko domaćinstvo,
- 4) ako između sudije i stranke teče neka druga parnica,
- 5) ako u je istom predmetu učestvovao u postupku medijacije ili u zaključenju sudskog poravnjanja koje se pobijaju u parnici ili je donio odluku koja se pobija ili je zastupao stranku kao advokat i
- 6) ako je u stečajnom postupku učestvovao u donošenju odluke povodom koje je došlo do spora.

Sudija može da bude izuzet ako postoje okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost (izuzeće), kao što je bliski odnos sa nekom od stranaka ili postoje bilo koji drugi razlozi koji mogu dovesti u pitanje njegovu nepristrasnost.”

Član 90.

Član 358. mijenja se i glasi:

„Stranka podnosi zahtjev za isključenje, odnosno izuzeće sudije, čim sazna da postoji bilo koji od razloga za isključenje, odnosno izuzeće, a najkasnije do završetka rasprave, a ako nije bilo rasprave, do donošenja odluke.

Stranka može u pravnom lijeku ili u odgovoru na pravni lijek poimenično navesti sudiju koji ne bi mogao učestvovati u donošenju odluke zbog razloga iz člana 357. ovog zakona.

U zahtjevu mora da se navede zakonski razlog zbog koga se traži isključenje ili izuzeće, okolnosti iz kojih proizlazi da je prijedlog blagovremeno podnesen i činjenice na kojima se zasniva postojanje razloga za isključenje ili izuzeće.

Stranka može tražiti isključenje ili izuzeće samo poimenično određenog sudije koji u predmetu postupa.”

Član 91.

Poslije člana 358. dodaje se novi član 358a. koji glasi:

„Član 358a.

Neblagovremen, nepotpun i nedopušten zahtjev za isključenje ili izuzeće odbacuje sudija ili vijeće pred kojim se postupak vodi.

Nije dopušten zahtjev za isključenje ili izuzeće:

- 1) kojim se uopšteno traži isključenje ili izuzeće svih sudija nekog suda ili svih sudija koji bi mogli da učestvuju u nekom postupku,
- 2) o kome je već odlučeno,
- 3) u kome nije obrazložen zakonski razlog zbog koga se isključenje ili izuzeće traži,
- 4) ako stranka zahtijeva isključenje, odnosno izuzeće sudije koji ne postupa u tom predmetu i
- 5) ako stranka zahtijeva isključenje, odnosno izuzeće predsjednika suda, izuzev kada postupa u tom predmetu.

Ako je zahtjev iz stava 1. ovog člana podnesen na ročištu, sudija, odnosno vijeće će ga odbaciti i nastaviće ročište.

Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena posebna žalba.”

Član 92.

Član 359. mijenja se i glasi:

„O zahtjevu za isključenje ili izuzeće sudije odlučuje predsjednik suda.

Ako stranka traži isključenje ili izuzeće predsjednika suda, odluku o isključenju ili izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda.

O zahtjevu za isključenje ili izuzeće predsjednika Vrhovnog suda odlučuje opšta sjednica ovog suda.

Prije donošenja rješenja o isključenju ili izuzeću uzeće se izjava od sudije čije se isključenje ili izuzeće traži, a po potrebi izvršiće se i drugi izviđaji.

Protiv rješenja kojim se usvaja zahtjev za isključenje ili izuzeće nije dozvoljena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbija nije dozvoljena posebna žalba.“

Član 93.

U članu 360. dodaju se st. 1. i 2. koji glase:

„Kada sazna da postoji neki od razloga za isključenje iz člana 357. stav 1. t. 1. do 6. ovog zakona ili čim sazna da je podnesen zahtjev za njegovo isključenje, sudija je dužan da prekine svaki rad na tom predmetu i da o razlozima za isključenje odmah obavijesti stranke i predsjednika suda, koji će da odluči o isključenju.

Do donošenja rješenja o zahtjevu za isključenje, sudija će da preuzima samo one radnje za koje postoji opasnost za odgađanje.”

U dosadašnjem stavu 1. koji postaje stav 3. poslije riječi: „člana 357.“ dodaju se riječi: „stav 2.“.

Član 94.

Poslije člana 360. dodaje se novi član 360a. koji glasi:

„Član 360a.

Ako zahtjev za isključenje bude usvojen, sud će ukinuti sve radnje koje je preduzeo isključeni sudija.

Ako zahtjev za izuzeće bude usvojen, sud će ukinuti radnje koje su bile preduzete poslije podnošenja zahtjeva, osim ako se stranke ne saglase da se preduzete radnje ne ukidaju.

U slučaju podnošenja zahtjeva za isključenje ili izuzeće u toku rasprave pred drugostepenim sudom, primjenjuju se odredbe st. 1. i 2. ovog člana.”

Član 95.

U članu 362. poslije stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:
„Nakon što se tuženi upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, bez njegovog pristanka, ne može uz tužioca pristupiti novi tužilac.”
Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 96.

U članu 371. poslije stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:
„Pravni lijek je dozvoljen ukoliko mu se stranka izričito ne usprotivi.”
Dosadašnji st. 4. i 5. postaju st. 5. i 6.

Član 97.

Poslije člana 371. dodaje se novi član 371a. koji glasi:
„Član 371a.

U parnici između stranke i umješaača, koji joj se pridružio, umješaač ne može da osporava utvrđeno činjenično stanje, kao i pravne kvalifikacije sadržane u obrazloženju pravosnažne presude (intervencijsko dejstvo presude).

Izuzetno od stava 1. ovog člana, stranka koja je bila umješaač ima pravo da istakne prigovor da je stranka iz ranije parnice kojoj se pridružio kao umješaač, pogrešno vodila prethodnu parnicu ili da je sud propustio da joj dostavlja pozive, podneske ili odluke.

Sud može da usvoji prigovor iz stava 2. ovog člana samo ako stranka iz stava 1. ovog člana koja je bila umješaač dokaže da:

- 1) u vrijeme stupanja u prethodnu parnicu nije bila blagovremeno obaviještena o parnici, a koja je prethodno vođena i da je time bila spriječena da preduzima radnje koje bi dovele do povoljnijeg ishoda te parnice,
- 2) je stranka iz parnice kojoj se pridružila kao umješaač, namjerno ili iz grube nepažnje propustila da preduzima parnične radnje koje bi dovele do povoljnijeg ishoda prethodne parnice, a za mogućnost njihovog preduzimanja raniji umješaač nije znao ili mogao da zna i
- 3) je stranka iz prethodne parnice svojim parničnim radnjama spriječila da nastupi dejstvo radnji i njenog umješaača.

Ako stranka iz stava 1. ovog člana koja je bila umješaač uspije sa prigovorom iz stava 2. ovog člana, sud će da dozvoli da stranke ponovo raspravljaju o činjeničnim i pravnim pitanjima o kojima je raspravljano u prethodnoj parnici.”

Član 98.

U članu 372. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:
„Odredbe člana 371a. na odgovarajući način se primjenjuju i na treće lice koje je obaviješteno o otpočetoj parnici.”

Član 99.

Poslije člana 375. dodaju se novi čl. 375a, 375b. i 375v. koji glase:

„Član 375a.

Ročišta pred sudom mogu se tonski snimati.

O tonskom snimanju rješenjem odlučuje sud sam ili na prijedlog stranaka.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana žalba nije dopuštena.

Tonski snimak ročišta dostavlja se strankama.

Član 375b.

Tonski snimak ročišta dio je spisa sudskog predmeta.

Način pohrane i prenosa tonskog snimka, tehnički uslovi i način snimanja, uređuju se Pravilnikom o unutrašnjem sudskom poslovanju.

Član 375v.

Tonski snimak prenijeće se i u pisani oblik u roku od osam dana od dana snimanja.

Tonski snimak u pisanom obliku sačinjava se u skladu sa odredbom člana 374. ovog zakona i mora sadržavati sve što je snimljeno u tonskom snimku.

Stranke mogu tražiti prepis tonskog snimka u skladu sa odredbama ovog zakona.

Prepis tonskog snimka stranke mogu zatražiti u roku od 15 dana od dana kada je tonski snimak sačinjen.

Ako se prepis tonskog snimka ili tonski snimak bitno razlikuju, stranka ima pravo da podnese prigovor u roku od osam dana od dana dostave prepisa. Prigovor mora biti obrazložen.

Sud će po prigovoru stranaka iz stava 5. ovog člana u roku od tri dana rješenjem prihvatiti i izmijeniti prepis tonskog snimka ili prigovor odbiti.

Protiv tog rješenja nije dozvoljena posebna žalba.”

Član 100.

Naziv Glave XXIII „PREKID POSTUPKA“ mijenja se i glasi: „PREKID, ZASTOJ I OBUSTAVA POSTUPKA“.

Član 101.

U članu 378. u stavu 1. u tački 1. poslije riječi: „sposobnost“ zapeta i riječi: „a nema punomoćnika u toj parnici“ brišu se.

Član 102.

Poslije člana 382. dodaju se novi čl. 382a. i 382b. koji glase:

„Član 382a.

Sud će da zastane sa postupkom kada je to propisano zakonom.

Rješenjem o zastoju postupka, sud određuje vrijeme trajanja zastoja.

Protiv rješenja o zastoju postupka nije dozvoljena posebna žalba.

Sud nastavlja postupak po službenoj dužnosti, čim prestanu razlozi koji su izazvali zastoj postupka.

Kada sud zastane sa postupkom, može da preduzima samo one radnje za koje postoji opasnost od odgađanja.

Zastoj postupka ne utiče na rokove za preduzimanje parničnih radnji.

Član 382b.

Postupak se obustavlja kada umre stranka ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njene nasljednike, odnosno pravne sljednike.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, sud će rješenje o obustavi postupka dostaviti protivnoj stranci, te nasljednicima, odnosno pravnim sljedbenicima stranke nakon što oni budu utvrđeni.

Sud će nasljednicima umrle stranke na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti postaviti privremenog zastupnika kojem će dostaviti rješenje o obustavi postupka, ako ocijeni da bi ostavinski postupak mogao duže trajati.

Rješenje o obustavi postupka zbog toga što je pravno lice prestalo da postoji, dostaviće se protivnoj stranci i njenom pravnom sljedniku, nakon što on bude utvrđen, a ako pravno lice nema pravnog sljednika, sud će na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti rješenje o obustavi postupka dostaviti Pravobranilaštvu.

U rješenju o obustavi postupka sud će odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove u postupku koji je prethodio donošenju rješenja o obustavi.

Na postupak o obustavi na odgovarajući način primjenjivaće se odredbe ovoga zakona o prekidu postupka.”

Član 103.

Član 395. mijenja se i glasi:

„Odredbe o troškovima postupka primjenjuju se i na stranke koje zastupa Pravobranilaštvo i Centar za pružanje besplatne pravne pomoći.

Troškovi postupka iz stava 1. ovog člana obuhvataju troškove u skladu sa Tarifom o naknadama i nagradama za rad advokata u Republici Srpskoj.“

Član 104.

U članu 429. u stavu 1. broj: „3.000“ zamjenjuje se brojem: „5.000“.

Član 105.

U članu 432. st. 1. i 2. broj „3.000“ zamjenjuje se brojem „5.000“.

Član 106.

Poslije Glave HHH POSTUPAK PRED ARBITRAŽOM dodaje se nova glava HHHa. koja glasi: „Glava HHHa. TUŽBA ZA ZAŠTITU KOLEKTIVNIH PRAVA I INTERESA”.

Član 107.

Poslije člana 453. dodaju se novi čl. 453a, 453b, 453v, 453g, 453d, 453đ, 453e. i 453ž. koji glase:

„Član 453a.

Udruženja, organi, ustanove ili druge organizacije koje su osnovane u skladu sa zakonom, koje se u sklopu svoje registrovane ili propisom određene djelatnosti bave zaštitom zakonom utvrđenih kolektivnih prava i interesa građana, mogu (kada je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izričito predviđeno i uz uslove predviđene tim zakonom) podnijeti tužbu za zaštitu kolektivnih prava i interesa protiv fizičkog ili pravnog lica koja obavljanjem određene djelatnosti ili uopšteno radom, postupanjem, pa i propuštanjem, teže povređuje ili ozbiljno ugrožava takva kolektivna prava i interese.

Prava i interesi iz stava 1. ovog člana mogu biti interesi koji se tiču čovjekove okoline i životne sredine, moralni, etnički, potrošački, antidiskriminacioni i drugi interesi, koji su zakonom zagarantovani i koji moraju biti teže povrijeđeni ili ozbiljno ugroženi djelatnošću, odnosno uopšte postupanjem lica protiv kojeg se tužba podnosi.

Odredbe ovog zakona neće se primjenjivati u slučajevima ako je posebnim zakonom za postupak povodom tužbe iz stava 1. ovog člana drugačije uređeno.

Član 453b.

Podnosilac tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona može, ako posebnim zakonom nije drugačije uređeno, zatražiti:

- 1) da se utvrdi da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženog, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava lica koje je tužilac ovlašten da štiti,
- 2) da se zabrani preduzimanje radnji kojima se povređuju ili ugrožavaju interesi ili prava lica koje je tužilac ovlašten da štiti, uključujući i korišćenje određenih ugovornih odredaba ili poslovne prakse,
- 3) da se tuženom naloži preduzimanje radnji radi otklanjanja nastalih ili mogućih opštih štetnih posljedica nedopuštenih postupanja tuženog, uključujući i uspostavljanje prijašnjeg stanja ili stanja koje će po mogućnosti najviše odgovarati tom stanju ili stanju u kojem moguća povreda zaštićenih kolektivnih interesa ili prava ne bi mogla da nastupi i
- 4) da se presuda kojom će biti prihvaćen neki od zahtjeva iz t. 1, 2. i 3. ovoga stava objavi na trošak tuženog u medijima.

Postupanja tuženog iz stava 1. tačka 1. ovog člana, kojima mogu biti povrijeđeni ili ugroženi interesi i prava lica koje je tužilac ovlašten da štiti, mogu biti i donošenje određenih pravila o uslovima i načinu obavljanja djelatnosti tuženog ili odgovarajuća njegova praksa, izgradnja određenih objekata, propuštanje ugradnje propisanih zaštitnih ili drugih uređaja, imisije i tome slično.

Član 453v.

Fizička i pravna lica mogu se u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženog, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava lica koje je tužilac ovlašten da štiti. U tom će slučaju sud biti vezan za pravno utvrđenje u parnici.

Član 453g.

U postupku koji je pokrenut tužbom iz člana 453a. stav 1. ovog zakona mogu se kao umješaći na strani tužioca, ako se on s tim saglasi, umiješati i drugi ovlašćeni podnosioci tužbe. U taj se postupak mogu umiješati kao umješaći i fizička i pravna lica radi zaštite čijih je kolektivnih interesa tužba iz člana 453a. stav 1. ovog zakona podnesena.

Član 453d.

O tužbi iz člana 453a. stav 1. ovog zakona prema odredbama ove glave u prvom stepenu odlučuje sud opšte mjesno nadležan za tuženog ili sud mjesta na kojem je počinjena radnja kojom se povređuju kolektivni interesi ili prava radi zaštite kojih je ta tužba podnesena, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Član 453đ.

U presudi kojom prihvata zahtjeve iz tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona, sud može odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje ili odrediti kraći rok od propisanog za ispunjenje činidbi koje su naložene tuženom.

Član 453e.

Prije pokretanja ili tokom postupka pokrenutog tužbom iz člana 453a. stav 1. ovog zakona sud može, na prijedlog tužioca, odrediti sudske mjere obezbjeđenja predviđene ovim zakonom, ako tužilac učini vjerovatnim:

- 1) da je tuženi postupao na način kojim je povrijedio ili ozbiljno ugrozio kolektivne interese ili prava čija se zaštita traži tužbom i
- 2) da je određivanje mjere potrebno radi otklanjanja opasnosti nastupanja nenadoknadive štete ili sprečavanja nasilja.

Sudskom mjerom obezbjeđenja iz stava 1. ovog člana može se zatražiti od suda da privremeno utvrdi pravila po kojima će tuženi u obavljanju svoje djelatnosti postupati, u skladu sa zatraženom izmjenom, odnosno dopunom njegovih pravila ili prakse.

Član 453ž.

Fizičko ili pravno lice koje obavlja određenu djelatnost u vezi sa kojom lice ovlašćeno za podnošenje tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona tvrdi da se njome povređuju ili ugrožavaju kolektivni interesi ili prava lica koje je taj podnosilac ovlašćen da štiti takvom tužbom, ovlašćeno je da podnese tužbu kojom će zatražiti da se utvrdi da određenim postupanjem, pa i propuštanjima, ne povređuje, odnosno da ne ugrožava te kolektivne interese ili prava, odnosno da ih ne povređuje ili ugrožava na nedopušteni način. Tužilac u toj parnici može zatražiti da se licu ovlašćenom za podnošenje tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona zabrani određeno ponašanje, naročito određeno istupanje u javnosti, naknadu štete, te objavu presude na trošak tuženog, u sredstvima javnog informisanja.

Tužbom iz stava 1. ovoga člana tužilac može obuhvatiti kao tužene i lica koja su ovlašćena da zastupaju ovlašćeno lice za podnošenje tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona ili su članovi njegovih organa, ali može obuhvatiti i njegove bitne članove koji u njegovo ime istupaju u javnosti.

Tužilac iz stava 1. ovog člana može zahtjeve iz st. 1. i 2. ovog člana istaknuti i protivtužbom u parnici pokrenutoj protiv njega tužbom iz člana 453a. stav 1. ovog zakona.

Tužilac iz stava 1. ovog člana može zatražiti da se podnosilac tužbe iz člana 453a. stav 1. ovog zakona i lica koja su ovlašćena da ga zastupaju, osude na naknadu posebne štete u visini koju će sud utvrditi po slobodnoj ocjeni, ako se pokaže da je tužba iz člana 453a. stav 1. ovog zakona bila očito neosnovana i da su vođenjem parnice povodom te tužbe, a naročito njenim praćenjem u sredstvima javnog informisanja teže povrijeđeni ugled i poslovni interesi tog tužioca.“

Član 108.

Poslije člana 456. dodaje se novi član 456a. koji glasi:
„Član 456a.

Postupci u kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona donijeta prvostepena presuda, nastaviće se se prema dosadašnjim propisima, a postupci u kojima do dana stupanja na snagu ovog zakona nije donesena prvostepena presuda, okončaće se prema odredbama ovog zakona.“

Član 109.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“, osim odredaba čl. 61a. do 61đ, koje stupaju na snagu 1. januara 2015. godine.

Broj: 01- 1525/13
Datum: 27. jun 2013. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Mr Igor Radojičić